

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Klerikalizem, socializem in komunizem.

Izrabljanje cerkve, duhovščine in vere v posvetno-strankarske namene imenujemo v splošnem klerikalizem. Vsaka cerkev ima skoro iste in izrazito človekoljubne in enakopravnostne zakone, v dejanskem življenju pa se po navadi prav tako obnesejo kakor civilnopravni paragrafi — veliki ljudje se izmažejo, mali ljudje nosijo brezne. S tem ni rečeno, da bi razni verski preroki ne hodili morda z dobrim namenom in odkritosrčnostjo v boj zoper nepravilnost in nasilnost. Ampak je že stara resnica ta, da se tisti, ki so postavljeni za božje namestnike ponavadi sami ne držijo božjih zakonov, kar je tudi eden glavnih vzrokov, da postaja človeštvo z vedno večjo splošno izobrazbo tudi vedno bolj skeptično do cerkvene ustanove in začena verjeti že v širokih slojih le tistemu, kar mu zapoveduje lastna vest, tistemu, kar se vsakemu po pameti zdi dobro in pravo. To je preprostejše in kar je glavno: pravi verski čut, ki ga ima vsak človek v sebi, ne stoji pod težo ceremoniel, formalnosti in zunanjosti, ki je več ali manj prilastek vsake cerkvene vere.

Mi proletarci pa se upiramo cerkveni organizaciji in duhovščini še zavoljo tega, ker je postala čisto buržoazna kasta, ki posnema in brani vse napake in nakane drugih kapitalističnih slojev. To pa pomeni, da je proti našemu razredu in tem hujše ker se vede, kakor da bi bila njegov edini in resnični prijatelj.

Res lepo bi bilo na svetu, če bi se cerkveni zakoni za vse enako uporabljali in če bi takozvane »cerkvene oblasti« imele le to dolžnost, da strogo pazijo na njih pravilno izvajanje in na to, da se krivice s krivci vred kaznujejo. Na tem temelju bi se človeštvo ne bilo treba boriti proti izkoriščevalstvu. Vera v rokah pravične in odkritosrčne organizacije (v tem slučaju torej cerkve) bi že lahko pred

mnogimi stoletji tako močno in odločno uplivala na razvoj človeške družbe, da bi se bil do danes že popolnoma razvil nekak naravni socializem. Ampak, ker se je doslej še vsaka cerkvena organizacija, kakor rečeno, postavila na branik za sloj privilegirancev in s tem že v naprej izključila od pravice sloj zapostavljenec, je bil ta slednji sloj primoran osnovati si svojo posebno organizacijo, da se bori proti neenakopravnosti in krivici. Tako je nastala socialistična organizacija.

V načelih in zakonih bi se skoro popolnoma strinjali s cerkvenimi zakoni, razlike so le v tem, da ne maramo nikakih obtežitev svojih čutov s ceremoniel in zunanjostimi, da zahtevamo točno izvajanje zakonov od vseh, ker pri nas ni »višjih« in »nižjih«, lajkov in od Boga posebno poklicanih, dalje da obračamo oaznjo že temu svetu in ne samo zasluženim plačilom na onem.

Naša ideja zmaguje. Ali je potem čudež, da se je v novejšem času tudi cerkev začela nekako naslanjati nanjo in da je začela v prvi vrsti iskati zaslombe v proletariatu. To je prehod iz nekdanjega čistega in nestrpnega klerikalizma v takozvani krščanski socializem, ki je po možnosti morda še bolj klerikalni nego je bil čisti klerikalizem sam.

Kar vprašati se moramo pri tem pojavu, ali je ta klerikalna evolucija resna in v znamenju krščanskega pobratenja ali pa le posledica ukazov vrhovne cerkvene oblasti, ki je sprevidela, da se nad njenim obzorjem zbirajo črni oblaki. Verjetno je le poslednje, le to, da hoče klerus rešiti samega sebe, ker tisočletne izkušnje nas uče, da nas cerkev smatra le za hlapce, ki morajo pokoro delati, dočim se je klerus čutil nad nami vedno v ulogi nekakega pastirja z neomejeno pravico nad ovčami. Ne smemo pozabiti, kako strašno so rohneli še zadnji papeži do najposled-

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

nejšega proti vsakemu odpornemu gibanju zoper sedanjí socialni sistem, kako so blatili in poniževali v svojih pastirskih pismih socializem. Kako naj potem zapremo takemu gibanju, ki hoče proletariatu dobro a obenem podpisuje z obema rokama tista pastirska pisma, brani tisočletna dejanja cerkvenih oblasti kot nezmotljiva, priznava ceremoniel in zunanjosti poleg pravega notranjega čuta, demokracijo poleg hierarhij in ki hoče predvsem združiti taka vnebovpijoča nasprotja kakor je kapitalistični red, kapitalistična kasta, s socialističnim redom, s proletarskim razredom.

Spomnimo se samo, kakšna je zgodovina našega gibanja, kako je trpel naš razred od zasledovanja posvetne oligarhije in cerkvene hierarhije, kako so umirali naši prvoborniki na šafotih in vislicah in na križu kakor Kristus, kako se moramo zahvaliti samo socializmu, če nismo danes popolnoma zasluženi in da smo dosegli že neko stopnjo na kulturnem polju. In v zahvalo naj bi sedaj zapustili gibanje in stranko, ki smo ji toliko dolžni? Sramota bi bila, če bi proletarski razred ne razumel več svojih dolžnosti! Seveda so vojne posledice razkropile naše vrste, da imajo buržoazni krogi lahek posej pri lovu razkropljenih ribic v svoje vrste, ampak na tem pa le ne smemo obstati, da bi kot izgubljeni sinovi pljuvali in obrekovali dom našega očeta, ki se imenuje socialistično gibanje.

To gibanje je imelo mnogo smole z raznimi svojimi voditelji, ali temu so bili krivi tudi člani sami in na vsak način ni bila ta smola takšna, da bi se ne dala izčistiti in greh popraviti. Stranka in vsi sodrugi morajo delati na tem, da pojdemo v tej smeri do čistega principa naprej. Socialistična stranka ima težko stališče v boju z razdirajočim hudournikom klerikalizma in njemu povsem enakovrednega komunizma, ampak njeni ideali so ostali nedo-

OČE.

(Konec.)

Odšel sem. Videl sem iz daljave upognjeno postavo siromaka-očeta, videl sem kako se je oziral za menoj, in ni se odprla zemlja, da bi začul iz nje glas: Stoj, sin, kam? V velika mesta greš, v šumno življenje, med gospodo? In sam hočeš postati gospod? Oče te pošilja? Odpusti mu, da siplje žrjavico na lastno glavo! Ne ve, iz zemlje je zrasel in ni se ločil od nje celo življenje. Ni videl mest, mimo njegovih oči ni šla karavana omamljenih, razuzdanih pijavk, ki sesajo kri iz njegovega telesa, ne pozna pajkov, ki so ovili z mrežo tvornice, rudnike in seljakovo hišo, ki drse po tej mreži, zasade svoje ostre kremplje zdaj temu zdaj one-

mu siromaku globoko v telo, pijejo in razgrajajo muhe pa se zaman zvijajo in brenče pod to železno mrežo. Ne hodi med nje, da si ne umažeš rok z očetovim pôtom, da ne boš pil krvi, ki ti je dana življenje, da ne boš stal z bičem za lastnim očetom in ga gonil na delo. Vrni se med nje, ki so čisti in pošteni, pusti omamljeno družbo, naj drvi sama naprej, dokler se ne zaduši v lastnem močvirju! Breme je lahko, dokler ne veš, da ni tvoje in trpljenje je sladko, dokler nisi videl, kje se rodi. Spočnal boš dušo, ki daje temu ogromnemu zdravemu telesu življenje in zastudila se ti bo njena nagota. Videl boš svetnike, ki se jim zdaj klanjaš in prepričal se boš, da so trhli, da visi na njih samo svila, če jo odgrneš, pa naišeš vse polno smeti, Obkleš te bodo v rdečo

togo, žezlo ti bodo dali v roko, na obraz ti pritisnejo masko, očetovo podobo zbrisejo, potegnejo te v vrtnec in plesal boš v mreži, pod katero se bo zvijalo sto in stotisoče tvojemu očetu podobnih trpinov. Tvojo dušo bodo odtrgali od telesa, sin bo postal janičar, ki bo s svojim umom grenil in težil lastnemu očetu življenje. Ne hodi, vrni se zrabi nest sveže zemlje, namaži si z njo obraz, roke in telo, da ne pozabiš, da si rojen iz zemlje in se boš vrnil v njeno naročje.

Zemlja se ni odprla, glasu ni bilo od nikoder in odšel sem. Tistega očeta, ki sem ga videl takrat iz daljave, ni več in zemlja, kjer sem hodil takrat, se je pogreznila. Prepada zija in strah me grabi, če se sklonim in pogledam v njegovo globino.

taknjeni in nje očiščeni potok teče po stari strugi naprej do morja — do zmage.

Do izbruha svetovne vojne so bile socialistične organizacije močan faktor, ki so začele že z veliko silo vplivati v mednarodno življenje. Samo nekaj časa je bilo še treba, še malo truda in socializem bi bil dosegel svoj cilj, proletariati po vsem svetu bi tvoril en sam nepremagljiv blok. Tako je izgledalo.

Tedaj se je pokazalo, da ni bilo še tiste notranje vezi med nami, ki bi nas usposobila tudi za odbijanje vseh napadov in trikov, kateri bi nam hoteli preprečiti pot do cilja. Kapitalizem je videl, da smo mu nevarni bolj, nego smo si sami mislili in s par frazami o domovini in ljubezni do svetovne demokracije nas je pognal v največjo vojno, kar jih je kdaj bilo. Zalostno je samo to, da se je dal proletariati od kapitalistične fraze tako omamiti, da je pozabil na svoj program. Postali smo v vojnem času invalidi katerega rane še danes niso zaceljene. To vse samo zato, ker se vojni nismo uprli.

Sedaj je kapitalistični mamon povsod na krmilu in rovari in zbada dalje v naše telo, da bi ne mogli ozdraveti. Žal, da se damo še danes tako naivno vleči od meščanskih spletk in fraz za nos kakor takrat, ko so nas podobne spletke in fraze pognale v lastno klavnico. Zadnje volitve so nam pokazale, kako smo pri nas še invalidi. Da ne vidimo še preko svojega nosu, ko smo se tako klavnico-enotno odzvali novi in še klavrnejši meščansko-klerikalni frazi po »avtonomiji« — voditeljev, ne ljudstva! Da smo še tako malo zreli, da še nikakor ne maramo verjeti v kapitalističnost raznih klerikalcev in Radićev in Pašičev, čeprav nas klerikalizem tepe s svojimi Pollaki, čeprav vemo, da si Radić poleg svojih milijonov želi še časti republikanskega predsednika na račun naših glasov, in da so Pašiči s svojimi milijardami absolutni gospodarji čez naša življenja! Vemo, da je šel proletariati za Korošci, Radići in Pašiči ne zavoljo njihovih oseb, ampak ker je verjel v njihove obljube v boljšo bodočnost — vendar bi si moral pogledati, kdo mu kaj obljublja in predvsem kaj! Tako bo moral napraviti še eno poslednje romanje, predno se očisti od obsedenosti kapitalistične fraze. In v tem smislu je morda še dobro, da ga je tokrat kapitalistična fraza tako vsega omamila. Ga bo pa tudi romanje vsega očistilo.

To je tisto očiščenje, ki se vrši že precej časa na drugem polu proletarske-

ga gibanja — v Rusiji, ki ima istotako namen dovesti to gibanje zopet v meje pravega socialističnega programa.

Najbolj so vojne grozote uplivala na dobro, a preprosto dušo ruskega naroda. Sto in sto let so ga izmозgavali graščaki, popi, bogati Židje in povrh je na njegovem hrbtu pela še knuta carskega režima. Ni potem čuda, da je pograbil ta narod ugodno priliko, da se odreši vseh teh neusmiljenih pritiskov. In zgoditi se je moralo to pač z ravno isto brutalnostjo, kakor jo je imel v sebi stari sistem. To je iz ruske psihe lahko razumeti: strašna muka je rodila tudi strašen udarec, ki je stari režim iztrebil od vrha do tal, do korenine. Pri tem so bila prekoračena nekatera načela socialističnega razvoja in od tiste nasilnosti se mora ruski socializem, ali kakor mu pravijo »boljševizem«, povrniti nazaj v prave meje. Ker ruska revolucija je v svojem bistvu, pa naj reče kdo, kar hoče, vendarle socialistična revolucija, in čeprav ji niso bili v nerazviti industriji dani temeljni pogoji, vendar moramo pomisliti, da so bili ti pogoji že v ljudstvu samem, v njegovem trpljenju in pa v njegovem poznanju in naravnem razpoloženju za komunistično skupnost, ki so ga veliki ruski misleci, pisatelji, sociologi in politiki s svojim delovanjem še bolj podkrepili. Tisti čut do skupnosti je zmagal in ta je postal temelj za bližnjo rusko socialistično družbo, čeprav se je tisti temelj zgradil po čisto nesocialističnem vzorcu.

To uvidevajo voditelji ruskega komunizma, zato so pa izvršili že marsikatero revizijo komunistične taktike v socialistično smer, kar jo bo tej smeri samo približevalo in povzročilo končno združitve. Ko bo rusko ljudstvo v celoti uvidelo, da so organizacije vse, voditelji pa samo preprosti funkcionariji v teh organizacijah, tedaj bo ta proces končan.

Veritas.

Politične vesti.

+ V najkrajšem času namerava vlada razpisati volitve v oblastne skupščine.

+ Sporni mandat na Štajerskem, ki je povzročil toliko beganja po raznih časnikih, je dobil Nemeč Schauer. In tako je ostal Golouh brez mandata.

+ Da mariborski župan odstopi, je sklenil klub soc. demokratskih občinskih svetnikov. Obenem pa tudi poziva vse okoliške soc.-demokratske župane in obč. svetnike na odstop v krajih, kjer je zmagala SLS.

dviganje in padanje se je ponovilo nekolikokrat. Da se je šota pretvorila v premog, je gotovo posledica pritiska plasti, ki so se utvorile nad njo, in tudi notranja vročina zemlje je brzkone prispela. Večina vlage v prvotni šoti je bila izžeta in je izhlapela, nekateri plini so izpuhteli, in posledica je bila trda ruda — premog.

Rastline, iz katerih je nastal naš premog, so bile podobne našim današnjim draprotim — ki pa so bile tedaj neizmerno večje, liki drevesa — in smrekovinom. Drobnogled nam natančno razodeva rastlinske ostanke v vsakem premogu. V mnogih nazlagah je najti ostanke drevja, popolnoma pretvorjenega v premog, pri katerih pa se še vedno vidijo znaki drevesne skorje.

Med zemljelovci (geologi) vladajo precej različna naziranja glede vprašanja, kako so se nakopičile tako ogromne mase rastlinske snovi, ki so se potem pre-

+ Med našo in italijansko delegacijo v Opatiji je prišlo do zelo opasnih poostretev. Da se malce omilijo, bodo najbrže prekinili seje za praznike. Postopanje naših delegatov je razburilo italijansko javnost in sedaj so začeli bruhati razni časniki vroče pretnje. Bodo že poravnali ta spor v Belgradu. Seveda na naš račun.

+ Pogodba z Avstrijo. Kakor nam poročajo, so konvencije z Avstrijo propadle, kar je sedaj Avstrija tudi sporočila jugoslovanski vladi da nikakor ne more pristati na relacijo 100 zl K = 8 Din in tudi ne na to, da bi morala plačevati avstrijska hranilnica jugoslovanskim državljanom dolgove v avstrijski valuti po ključu: sto sedanjih avstrijskih kron za sto predvojnih avstrijskih kron. Prosi pa tudi o teh zadevah novih pogajanj.

+ Rudarska stavka na Češkoslovaškem končana. Pogajanja za obnovitev kolektivne pogodbe med rudarji in lastniki v Ostravskem revirju so se danes končala. Delavci bodo delali v soboto dve naduri, če bo delalo tudi druge dni. Delo se prične najkasneje 27. marca. Zaradi stavke ne sme biti nihče kaznovan.

+ Francozom so vzklikle nove ideje. So mnenja, da bi bilo najbolje, če se poreske pokrajine internacionalizirajo. Francozi že vedo — zakaj.

+ Amerika še vedno ne prizna sovjetske Rusije. Baje so temu krivi še stari ruski dolgov.

Na vse naslove.

Kaj opravičuje izdajanje posebnega glasila SSJ, »Rdečega prapora«, poleg »Napreja«? Če površno pomisliš, skoro da pride nate kakor svetopisemsko razodetje: Nič! Beri v zadnji številki, kaj piše Korunov žurnal o meščanih, golouhovstvu, zarjanstvu in enotni fronti s Fabjančičevim komunizmom, pa boš bral isto, kar vsak dan v »Napreju«. Še več: mi smo imenovali Golouhovce, Kocmurjevce in Fabjančičevce samo izdajalce nad socializmom — »Rdeči prapor« pa jih pomika eno stopnjo višje med veleizdajalce. Mi smo rekli, da so ti veleizdajalci prodali delavske koristi meščanom — »Rdeči prapor« pa kar pove (čeprav nekoliko zavito), da so od klerikalcev podkupljeni, (Oprostite, da rabimo izraz »vleizdajalci«! Gotovo ni oseben, če ga ponavljamo za »Rdečim praporom«, ki piše, kakor znano, samo načelno). Mi smo se borili proti breznačelnemu konfuzionizmu enotne fronte brez enotnih organizacij — »Rdeči prapor« obsoja poleg konfuzioniz-

tvorile v današnje naslage premoga. Nekateri so mnenja, da so se rastlinski ostanki, iz katerih je nastal premog, nakopičili tam, kjer je vegetacija rasla in padla in kjer danes premog stoji; drugi so mnenja, da so reke pripravile rastlinske snovi v jezera ali mtrja, kjer so se usedle in tvorile plasti, ki so kasneje postale stisnjene in trde.

V premogovišču je navadno več plasti premoga, ki utegnejo biti najrazličnejše debelosti, od enega centimetra do 30 in več metrov. Te plasti so ločene druga od druge po debelejših plasteh peščenca ali škriča (strjene ilovice).

Kemično je premog sestavljen iz ogljika, nadalje iz plinov vodika, dušika in kisika, iz žvepla in pepela (mineralne snovi, ki preostajajo po zgorenju). Ogljik je najvažnejša sestavina premoga za proizvodnjo gorkote. Trdi premog ali antracit vsebuje 90 do 94 od sto ogljika.

Kaj je premog?

Premog ni nič drugega nego strohnele rastline predzgodovinskih močvirij, ki so se pogreznila in bila ponovno poplavljenjena v teku stotisočletij. Premog je v pradednih geoloških dobah nastal na isti način, kakor dandanes nastaja šota. Drevje in druge rastline v barju trohni in se pretvarja v šoto.

Oblika zemeljske površine se počasi, ali stalno menja; tu višočine padajo, tam se dvigajo. Tako je nastalo v teku dolgih dob, da so se pod jezera ali plitva morja pogreznila prazgodovinska šotnata močvirja. S tem je rastlinstvo v teh močvirjih umrlo, in nanj se je počasi vsula plast blata ali peska. Ko se je površina v nadaljnjem razvoju zopet dvignila, je nastala nova plast šote vrh plasti blata ali peska; površina je zopet padla in zopet je nastala plast blata ali peska, in to zaporedno

ma celo zveze s klerikalci in pravi, da ne gre ž njim. Mi smo Golouhorce imenovali samo kapitane — »Rdeči prapor« pa je iz njih po »Jutru« napravil kar cel soldaški štab...

Torej: ali ne žge sol »Praporove« načelnosti vse huje nego poper naše osebnosti? Sodrugi, sodrugi, beri »Rdeči prapor« in se prepričaj, da ti ne serviramo morda kakih slabo pečenih časnikarskih rac! Sodrugi, sodrugi, ko ga boš bral, se nikar ne spomni na izjave predzadnjega »Prapora«, da je ena in ista 4. črka v slovenski abecedi s tremi pikicami na koncu, če oddaš svojo kroglico sodr. Kisovarju ali konfuzionistoma Periču in Makucu, sodr. Korenu ali štabnemu oficirju Golouhu, SSJ ali podkupljenstvu in veleizdajalstvu... (Četrta črka v abecedi je d, tri pikice pa stoje na razpolago pred tem stavkom).

Torej: po pisavi se sedaj nič več ne ločimo. Ja, ampak, vendar, no — vseeno: v nečem pa nismo eni in isti. To pa je tako: Gospodje, ki izdajajo »Rdeči prapor«, pravijo, da ga morajo izdajati zato, ker morajo vsak teden enkrat v kratkem stavku ugotoviti, da se ne strinjajo s pisavo »Naprejevo«. Mi pa pravimo: radi enega stavka pa le ni vredno počekati štiri velike strani novega lista, ker stroški za ta list so tudi plod krvavih delavskih žuljev. Tisti kratki stavek, smo rekli lahko vsak malkontent napiše ne samo enkrat na teden, ampak vsak dan znova v — »Naprej«! Tega so se Korunovci celo posluževali! (Glej članke »opozicionalca« Filipa Uratnika pred kongresom!) Šli smo še dalje: ne samo kratek stavek vsak dan, ampak celo daljši članek si upravičen napisati o tem, da se z »Naprejevo« pisavo ne strinjaš. In tudi to smeš in si dolžan napisati, zakaj se ne strinjaš! Ven z razlogi, smo zahtevali. Bog ne daj nam misliti, da je Korunova štiriperesna »opozicija« samo zato začela izdajati svoj list, ker smo hoteli poleg ugotovitev tudi razlogov in dokazov — ampak rezultati so takšni, kakor da je to iz same jeze naredila...

Sodrugi, sodrugi, kaj praviš k temu?

»Bernotovci niso oficialna SSJ in KDZ, temveč kakor mi (Korunovci) in Golouhovci samo del celokupne SSJ,« piše »Rdeči prapor«.

Da niso Bernotovci oficialna SSJ, to je resnica, ker, hvala bogu, Bernotovcev ni, pač pa se da dobro dokazati, da obstojajo klike, ki niso niti del SSJ in zasluzijo prav dobro lastna imena à la Korunovci, Golouhovci, Čobalovci itd. Organizirani socialisti pa ne poznajo nobenega boga, da bi se po njem imenovali. To je eno.

Kot drugo je pa lahko umljivo, da se korunstvo tako brani oficialnosti na svojih ramenih, ker ve, da bi se takoj našli ljudje, ki bi ga vprašali: »Kje pa imaš od centralnega odbora SSJ legitimacijo in dovoljenje, kje imaš od kongresa SSJ dovoljenje, da smeš nastopati pod oficialno firmo.« Eh, gospoda, vaša »oblastna organizacija« je prav kakor golouhovska nekaj takega, za kar bo na skupnem kongresu naše stranke v maju še velik ples! Ne pozabite tudi na to, da se bo moral centralni odbor še pred tem kongresom izjaviti o eni oficialnosti in eni pripadnosti k SSJ, ker ne bomo trpeli, da bi se harlekinade posameznih oseb in klikic povleklo še na ta forum! Toliko nam že danes lahko verjamete: kjer boste vi z

Golouhom, Peričem, Kocmurjem in Fabiančičem etcetera, tam lahko napravite krž čez to, da bi bili z vami mi in slovenske organizacije SSJ in KDZ, bodisi oficialno ali kot del!

Gospoda krog »Rdečega prapora«: Ali so veleizdajalci nad socializmom in vredni, da jih delavstvo požene iz svojih vrst tudi tisti voditelji, ki se odtegnejo strankinemu delu v trenutku, ko je socialistična organizacija napadena najstrašnejše od vseh strani, od vse brez načelnosti in demagogije? Ali so veleizdajalci tisti, ki se odtegnejo svojim članskim dolžnostim tik pred volitvami? Ali so veleizdajalci oni, ki izdado proti vsein skledom in proti nekdanjim svojim nazorom separatističen list da ubijejo strankino glasilo? Ali so veleizdajalci ljudje, ki razpošljejo na organizacije brezprimerno umazano in demagoško okrožnico proti enemu funkcionarju v stranki z namenom, da jih z anarhizirajo in odcepijo od strankinega telesa? Ali je veleizdajalec, kdor hoče pomešati čisto načelo s konfuzionizmom in oportunističnim kompromisarstvom? Ali ni vreden pljunka, kdor trdi še zadnji trenutek pred volitvami, da je vseeno če se odločiš za konfuzionizem ali načelnost, za šviga-švago — z milim izrazom — ali poštenjaka? Gospodje okrog »Rdečega prapora«: ali se čutite tudi sami veleizdajalce in vredne, da delavstvo pljune na vas?

Dnevne vesti.

Razpis nagrad. Naobrazbeni odbor Saveza grafičnega radnika Jugoslavije v Zagrebu, Primorska ul. 2, razpisuje javne nagrade za črteže inicialk za Grafičko revijo. Pogoji: Interesenti načrtajo v veličini 4 cm v kvadratu rimske inicialke S, J, Č, M, P, K v monumentalni obliki in okrasijo ves prostor z narodno ornamentiko. Svoja dela pošljejo pod šifro gorenjemu naslovu najkasneje do 25. aprila t. l. Črteži naj bodo narejeni s peresom. Nagrade so tri po 300 Din, 200 Din, 100 Din. Enemu izmed nagrajenih bo poverjena izdelava še ostalih inicialk po 50 Din za črko.

Poplave v Belju. Donava je prestopila bregove ter poplavlila občine Darot in Lasko. Tudi Belje je deloma pod vodo.

V Zedinjenih državah so razsajali te dni silni viharji (cikloni). Porušenih je precej hiš. Človeških žrtev je okoli 30 in težko ranjenih 75.

Važna novost so novi Bersonovi gumijski podplati, ker po njih postane nepotrebna nošnja usnjenih podplatov. Ker so Bersonovi gumijski podplati ne samo znatno cenejši, ampak tudi dolgotrajnejši nego usnjeni podplati, si zagotavljajo že sami po sebi prednost pred usnjenimi podplati. Toda Bersonovi gumijski podplati nudijo pri nošnji tudi absolutno zaščito proti mokroti in mrazu in nudijo hoji elastičnost, radi česar se prerana utrujenost pri hoji preprečuje.

Delavci! kupujte čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov Peter Kozina & Ko., Tržič, ki so najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo. Ljubljana, Breg 20.

Ljubljana.

Sprememba dramskega repertoarja. Zaradi nenadne bolelosti g. Putjate je odpovedana premiera Čehove drame »Črešnjev vrt«. V soboto, dne 24. t. m. se uprizori dramatisirana Tavčarjeva nove-

la »Otok in struga«, katero je drama nanovo naštudirala, da proslavi spomin pokojnega velikega pisatelja. V ponedeljek, 26. t. m. se igra veseloigra »Ugrabljene Sabinke«. »Otok in struga« izven, »Ugrabljene Sabinke« red C.

Klavirski koncert slavne francoske pianistinje Blanche Selva, ki ga priredi »Glasbena Matica« s soudeležbo Francoskega Inštituta v Ljubljani, je določen za petek, 23. marca 1923 ob 8. zvečer v dvorani hotela »Union« v Ljubljani. — Vstopnice se dobe v predprodaji v Matični knjigarni.

Začasna tarifa o konjaških pristojbinah je nabita na mestni deski na vpogled interesentom.

Celje.

Člansko zborovanje krajevne organizacije v Celju se je vršilo 20. t. m. zvečer v gostijni »Zeleni travnik«. To prinašamo le radi tega, ker je ravno to zborovanje resnega celjskega članstva pokazalo, da se prav nič ni čuditi nad volilnimi rezultati, ter da se prav nič ne smemo čutiti ponižane, pač pa skristalizirane, ko danes vidimo, koliko je resnih in poštenih socialistov, kateri so ostali kot zmagovalci nad nezavednostjo ostalih volilcev. Za maso jih ni baš največje število, toda za socializem jih je pa toliko, da bodo še največje najreakcionarnejše in najbolj militaristične stranke morale z njimi računati, ker jim še utegnejo delati velike preglavice. Pred vojno je v Celju glasovalo za socialiste 33 obč., danes pa je organiziranih in onih, ki čitajo socialistični list skoro desetkrat toliko. Korak za korakom proti cilju, do katerega pa pridemo sigurno z razvojem socialističnega duha in bridkih izkušenj. Sodrugi, na delo! Sedaj vemo točno koliko nas je, da nas ne bo nihče več mogel farbati, češ, tudi jaz sem socialist. Dokler bodo posečali članska zborovanja vsi naši sodrugi v takem krasnem številu, nas ne prekosi in ne premaga nobena sila!

Umrl je 21. t. m. zopet eden naših zvestih sodrugov Štefan Mastnak, sedlarski mojster, v celjski javni bolnišnici, ki se je v ne baš visokih letih moral ločiti od nas. Bil je zvest in miren sodrug in občinski odbornik mestne občine, katere funkcije pa radi boleznj ni mogel izvrševati. Počivaj v miru, dragi sodrug, in zemlja ti naj bo lahka!

Maribor.

Ljudska univerza priredi v ponedeljek predavanje o potovanju na Vezuv.

Seja Pokrajinskega odbora SSJ in KDZ se ne more vršiti 25. marca, zato ker se ni izjavilo zadostno število članov za ta dan. Najbrž bo na Veliko soboto, dne 31. marca. Vse člane P. O. bomo tozadevno še pravočasno obvestili. — Pokrajinsko tajništvo SSJ in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168.

= **Vrednost denarja.** 1 dolar velja 96.50—97.50 Din, 1 lira 4.77—4.80 Din, 1 češka krona 2.85—2.87 Din, 100 avstrijskih kron 13.5 para, 100 madžarskih kron 1.85 Din, V Curihu stane 100 naših dinarjev 5.55 švicarskih frankov.

= **Konferenca**, ki se vrši v Rimu o vprašanju južne železnice, bo tekom drugega tedna končana.

= **V Bolgariji** so leta 1922. pridelali 20,173.795 kilogramov tobaka.

Izdajatelj in odgovorni urednik: **Zvonimir Bernot** (v imenu pokr. odb. SSJ)

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

Glavni govornik na shodu je bil profesor z univerze, ki je izgubil službo radi svojega socialističnega mišljenja in kateri je bil vsled tega junak v očeh Franceta Kremena. Profesor — bil je še mlad — je imel vse fakte vojne v svojem mezinu. Vojno je naslikal kot velikansko zaroto kapitalistov vsega sveta, katerih cilj je, da korakajo po truplih in dušah delavcev in si osvoje bogastva sirovin. Govornik je neusmiljeno žigosal vse tiste, ki so pogнали Ameriko v vojno: napadel je špekulante in denarne kralje v Wall Streetu, ki so si že nabrali milijone dolarjev, a' zdaj si hočejo nabrati milijarde. Obsojal je načrt obvezne vojaške službe, s katerim mislijo prisiliti v armado vse tiste, ki se nočejo bojevati. Za vsakim stavkom je sledil gromovit aplavz v gledališču, da so se tresli mogočni oboki. Če bi bil človek sodil po tem shodu, bi mislil, da je Amerika na robu revolucije proti vojni.

Profesor je končal in si obrisal potno čelo. Dvignil se je delavski pevski zbor in zapel delavsko himno. Nato je spregovoril Joža Kolar, urednik »Delavca«, in naznanil, da bo po pobiranju prostovoljnih prispevkov glavni govornik odgovarjal na morebitna vprašanja. Toda Kolar ni mogel, da ne bi bil povedal, kar je imel na srcu, dasi topot ni bil na govorniški listi. Rekel je, da morajo delavci v Leesvillu nekaj storiti, če nočejo, da jih s silo poženejo na fronto. Kar se njega tiče, on je že povedal in ponovno pove, da ne odneha niti za dlako. Nikdar ne pojde na vojaški nabor, nikdar ga ne bodo spravili v kapitalistično armado in je pripravljen pridružiti se vsem onim, ki se upro vojaški službi.

»Čas je kratek,« je nadaljeval Kolar z bojevitimi gestami, »če mislimo kaj storiti, storimo takoj —«

Tedaj pa je bil njegov govor naenkrat prekinjen. Ni ga prekinil star vojak kakor zadnjič, pač pa policijski saržent, ki je stopil na oder in naznanil: »Shod je zaključen«.

»Kaj?« vpraša ostro govornik.

»Shod je zaključen,« ponovi saržent, »in vi, mladenič, ste aretirani«.

Med občinstvom je nastal hrup, a v tistem hipu je planila pokonci četa policajev s sedežev tik pred odrom, kjer navadno sedi orkester in opaja občinstvo s sladkimi zvoki godbe. Policisti so v trenutku naredili živo steno med poslušalci in govornikom, istočasno je pa prikoralo ducat vojakov z nasajenimi bajoneti na puškah po srednjem hodišču.

»To je nasilje!« protestira Kolar.

»Nobene besede več!« zapove rezko policijski vodja in dva policista sta prišla govornika vsak za eno roko in ga odpeljala z odra.

Sodrug Jakob je skočil v ospredje na odru.

»Odlučno obsojam to nasilje! Naš shod je miren —«

»Stojte! Aretirani ste!«

Policist je odvedel Jakoba za Kolarjem.

Sledila je Berta Kolarjeva, sestra aretiranega urednika.

»Sramota, sramota! Ne — jaz ne bom molčala, le glejte me, vi! Protestiram v imenu svobode govora! Izjavljam —«

Policist jo je prijel za roko in jo odvedel z odra, toda ona ni hotela umolkneti. Kričala in vreščala je na vse grlo in njeno histerično vpitje je izzvalo izbruh srda med občinstvom. V vsem gledališču je zavladal največji nemir. Sodružica Jakobova, žena aretiranega organizatorja, se je dvignila s svojega sedeža in z vihtečo pestjo je izsula tirado na policijo, vojaštvo in vse, ki so se zarotili proti delavskemu shodu. France Kremen, ki je stal na hodišču nedaleč od nje, je strepetal po vsem telesu. Napol pozabljena čuvstva so zopet zaigrala v njem, ko je videl vitko postavbo ide Poljančeve s valovitimi rjavimi lasmi in zapeljivimi jamicami, njo, ki je s svojimi drzovitimi nazori razorala njegovo dušo in malone razbila njegov družinski dom — in tudi v tistem momentu je bila kometka v svojem največjem srdu dražestno zapeljiva, tako da je dala dovolj opravka trem vojakom, predno so jo pritisnili, da je utihnila.

Potem je bila na vrsti Minka Jelenova, ki je ljubila vse človeštvo in verjela le v moralno silo. Stala je na hodišču s kupom brošur na roki in čez prsi je imela pripet širok rdeč trak.

»V imenu svobode in poštenosti protestiram proti temu zločinu! Nikdar ne bom mirno gledala, ko vlečete mojo domovino v vojno; imam pravico povedati svoje misli. Pravite, da je to krščansko mesto. Govorim torej v imenu Kneza miru —«

Minka je nadaljevala svoj govor, medtem je pa več mladih moških v rjavi uniformi prišlo v zadrego, ker niso vedeli, kako bi istočasno držali svoje puške in govornico.

Zadnji je bil Gornik iz pivovarne, ki je sedel ves čas na odru s pevci. Ko je videl, kaj se godi, je stopil naprej.

»Ali nimamo več nobenih pravic v Ameriki? Ali se naj pustimo —?«

»Molči, prokleti Hun!« je zarjul nekdo pod odrom in trije policisti so prišli Gornika za ovratnik njegove suknje in ga cuknili nazaj s tako silo, da je Nemčev obraz, ki je bil navadno zmuraj rdečevišnjev počrnel.

Ubogi France Kremen! Stal je tam z naročjem knjig »Vojna? Zakaj?« — in se tresel razburjenosti. Vsi živci so ga ščegerali, da bi planil v boj, da bi povzdignil svoj glas nad vse druge in igral svojo ulogo kot mož ali vsaj toliko kot Berta Kolarjeva, Minka Jelenova in Ida — toda stal je tam zvezan na rokah in nogah in z zapečatenimi ustni radi prisege, ki jo je dal Elizi Betusarjevi, materi njegovih otrok.

Ko je osramočen gledal okrog sebe, je zapazil še nekoga, ki se tudi ni hotel ganiti. Vezal ga je spomin na grobo pest, ki je padla po njegovem obrazu, mu razbila nos in izbila tri zobe. »Divji Viljče« je videl policaja, ki je prežal nanj kakor maček na miško in komaj čakal povoda, da zopet skoči nanj — in zato je molčal kakor France. Oba sta mirno gledala, kako je brutalno vojaštvo teptalo v prah temeljne ustavne pravice ameriških državljanov in izbrisalo zadnje sledove pravičnosti prav na oltarju njenega templja. Vsaj tako je pisal leesvillski »Delavec«, toda kdor je čital »Heralda« — in devet ljudi izmed desetih ga je čitalo — je bil informiran, da sta red in domoljubje vendarle zmagala v Leesvillu, hunska propaganda je bila iztrgana s koreninami vred in izdajalski gobezdači so občutili težko roko ljudske jeze ...

(Dalje prih.)

Reditelj in rediteljica za kopaljšče

(Bademeister) se iščeta za čas sezije v kopaljšču z nastopom 1. ali 15. maja. Ponudbe s točnimi podatki in prepisom izpričeval dosedanjega službovanja na Ravnateljstvo kopaljšča, Daruvar.

Nepremočljive dežne plašče

za dame in gospode

opriporoča tvrčka

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mesni trg 10.

PERILO

za dame, gospode in otroke

v velikih izbiri pri

A. SINKOVIC nasl.
K. SOSS.

Ljubljana, Mestni trg 19.

Agitirajte za dnevnik »Naprej!«

Nagradna tekma.

Katero p. ednost daje naša
»BERSON« gumi napetnikov in
»BERSON« gumi petpalov?

Velika obljubljena: katero čitva o naši gumi napetniki, kakor tudi gumi/petplati dala nam je povod, da za njihovo iskanje odgovore na gorje vprašanje razpisemo sledeče nagrade:

- 1. nagrada 2000 Dinara
- 2. nagrada 1000 Dinara
- 3. nagrada 500 Dinara
- 30 nagrad po 100 Dinara
- 50 nagrad po 50 Dinara

Odgovori se z točne naznako imena in točne adrese pošiljatelja razpisujejo do 15. aprila l. l. na naslov:
BERSON Kautuk d. d. Zagreb Vitezev trg štev. 7.

Odgovore bodo prosodil eden jury razpisovalnih strokovnjakov, a imena nagradjenih se bodo naznala v dnevnikih.

BERSON Kautuk d. d. Zagreb,
Vitezev trg 7.